

Sve što treba da znaš da bi bio spreman za teren!

Knjiga za dečake

ZA MALE

AVANTURISTE

Autori: Mišel Lekre, Selija Gale
i Klemans Ru de Liz

Ilustratori: Ezao i Žoslin Mile

MONO i
MANJANA

Sadržaj

Male životinje u travi	8
Bezbednost na biciklu	12
Tajni kod	14
Napravi svoj novčanik	18
Morzeova azbuka	20
Putni avale	22
Zaštiti se od sunca	24
Geometrija u divljini	26
Putokazi	29
Pronađi sever!	30
Tehnike prve pomoći	34
Školjke	36
Uvek hladna voda	38
Odeća za šetnju	40
Najlepše kamenje	42
Koliba za avanturiste	44
Čuvaj se zmija!	46
Napravi periskop	48
Morska muzika	52
Prva pomoć	54
Neguj biljke bez rasipanja vode	56

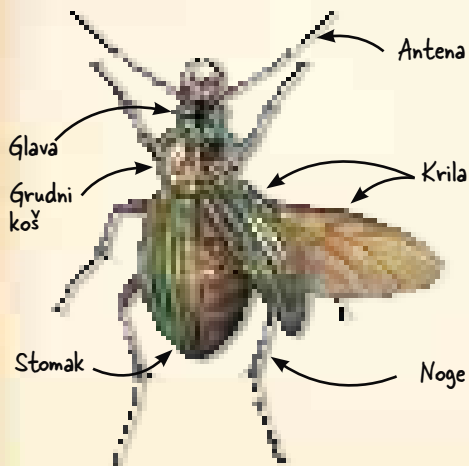
Čitanje topografskih karata	58
Sudoku karate	62
Na indijanski način	66
Jezero u dvorištu	70
Napravi vodeni mlin	74
Muzika iz sveta	76
Trka puževa	80
Kakvo će vreme biti sutra?	82
Gore među zvezdama	86
Trke na vodi	90
Napravi herbarijum	94
Žagonetka sa trešnjama	98
Vrećica za avanturistu	99
Nauči da pecaš	100
Posmatranje ptica	104
Mornarski čvorovi	108
Tragovi životinja	112
Bašta	116
Pošalji razglednicu!	120
Marsovac	124
Ukloni so iz morske vode	125

MALE ŽIVOTINJE U TRAVI

Nijedan avanturista ne može da zna sve vrste insekata koji žive na zemlji!
Osmotri ih...

★ PRIKAZ INSEKATA ☉

☛ Svi insekti imaju glavu, grudni koš i stomak.
Glava se sastoji od 1 para antena i grudnog koša, 3 para nogu i 2 para krila!

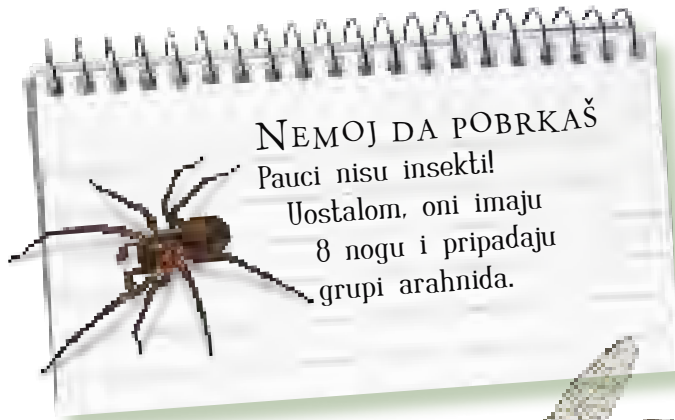
Čini se da im ponekad nedostaje jedan par krila, ali to je zato što se ona transformišu: na primer, kod muve se drugi par krila pretvara u „teg“ za održavanje ravnoteže.

Insekti nemaju skelet, njihovo telo je prekriveno čvrstom i tvrdom membranom. Neki se hrane biljkama, dok drugi jedu životinje još manje od njih, a ima i onih koji se hrane sisajući biljni sok ili krv drugih životinja.

Insekti ležu jaja, a iz njih izlaze larve koje, dok odrastaju, potpuno promene svoj oblik. Na primer, leptiri ležu jaja iz kojih se rađaju male gusenice. Zatim gusenicama izbijaju krila i one postaju leptiri.

NEMOJ DA POBRKAŠ

Pauci nisu insekti!
Uostalom, oni imaju
8 nogu i pripadaju
grupi arahnida.

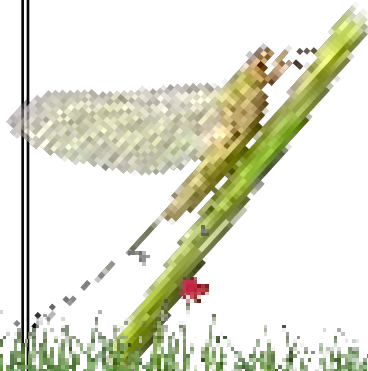
JEDNODNEVKE

Zovemo ih još i „majske mušice“. Ove sićušne životinje nemaju čak ni usta da se hrane! Zapravo, usta im nisu ni potrebna: one žive samo dan ili dva kao odrasle jedinke. A toliko vremena im je taman dovoljno da polože jaja u bari!

VILINI KONJICI

Živih su boja, a telo im je u obliku helikoptera. Vilini konjici lete preko jezeraca da bi tu lovili. Pokrećući dva para svojih krila, oni lebde iznad vode dok ne uoče svoj plen... Da li znaš da su vilini konjici postojali još u doba dinosaura? Neki od njih su imali raspon krila čak 70 centimetara!

Kraljevi KAMUFLAŽE

* BOGOMOLJKE

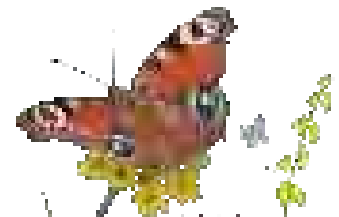

Iako zbog svog dugačkog tela izgledaju vrlo elegantno, one su veoma strašne! Zakače se na grančicu i potpuno se stope sa biljkom. Smeštene tako, u zasedi, mirno čekaju da iznenade svoj plen. U slučaju da ogladni, ženka pojede mužjaka čim oplodi jaja.

* LEPTIRI

Pojedini leptiri na krilima imaju dva crna kruga koji liče na oči neke velike životinje. Pretpostavlja se da oni služe za plašenje grabljivica. Neki leptiri menjaju boju krajem godine kako bi se stopili sa lišćem koje ih okružuje!

SKAKAVCI,

ZRIKAVCI I CVRČCI

Oni su šampioni sveta u skakanju udalj! Trljajući svojim dugim zadnjim nogama o elitre (zadnja krila), kao gudalo na violini, oni proizvode „muziku“, ili kako mi kažemo - cvrče. Sve ove životinje su prave male nemani! Skakavci se kreću u grupama i mogu da unište čitave useve, to se naročito dešava u Africi.

MRAVI

Kao i pčele, mravi žive u kolonijama nastanjeni oko jedne jedine kraljice. Za razliku od većine drugih insekata, oni ne nalaze hranu slučajno. Neki uzgajaju mikroskopske šampinjone, dok drugi gaje lisne vaši! Zapravo, ovi drugi proizvode slatke izlučevine, što je prava poslastica za mrave i njihove larve!

PČELE

Pčele, kao i ljudi, žive u društvu, ali njihovo društvo se zove „roj“. Na čelu svake grupe insekata je jedna kraljica. Njena uloga je da leže jaja kolonije! Druge pčele, to jest radilice, vode računa o larvama koje izlaze iz jaja. A da bi njih nahranile, pčele skupljaju polen i prave med.

* NOĆNI LOV *

Naučnici koji proučavaju insekte zovu se entomolozi. Ponekad, oni treba da proučavaju insekte u nekom određenom regionu. Da bi uhvatili one koji izlaze samo noću, a da ih pri tome ne povrede, entomolozi rašire

veliko belo platno i u njega upere snažnu lampu. Privučeni svetlošću, insekti u velikom broju sleću na platno. Ti bi takođe mogao da uradiš ovako nešto jednog letnjeg dana - iznenadiće te broj različitih insekata koje ćeš moći da posmatraš.

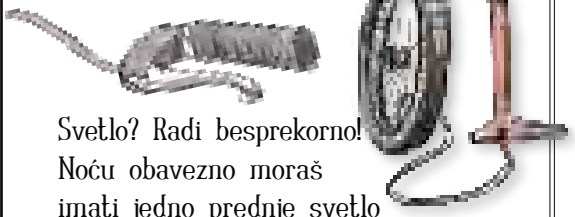

BEZBEDNOST NA BIKIKLU

Pre nego što sedneš na bicikl, evo nekoliko saveta!

PRIPREMI SVOJ BIKIKL

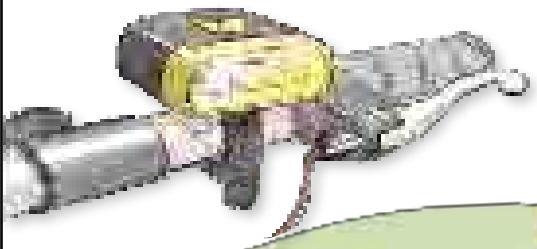
Obavezno proverii sledeće:
Gume? Dobro naduvane!
Kočnice? O.K.!

Svetlo? Radii besprekorno!
Noću obavezno moraš
imati jedno prednje svetlo
(žuto ili belo) i jedno zadnje
svetlo (crveno).

Ako tvoj bicikl nema svetlo, postoje
lampice koje se mogu zakačiti na
volan ili koje možeš da nosiš oko
članaka ili na ruci.

DOBRO SE OPREMI

Izaberi prikladnu odeću.
U žutom prsluku sa
svetlećim trakama
bićeš vidljiv i danju
i noću.

Zbog moguće nezgode, pre svega
treba zaštititi glavu. Nošenje kacige
je obavezno.

Zvonceom možemo da upozorimo
pešake. Dok voziš, treba da gledaš
šta se događa oko tebe. Nemoj
stavljati kapuljaču na glavu. I bez
MP3 plejera i mobilnog telefona! Od
muzike nećeš čuti okolnu buku koju
prave drugi učesnici u saobraćaju.

PRAVILA NA PUTU

Čak i na seoskom putu vozi odgovarajućom stranom, ne po sredini! Kada ste u grupi, bolje vozite jedan iza drugog, umesto jedan pored drugog. Tako će vozači moći bezbedno da vas zaobiđu.

Nemoj da voziš u zabranjenom ni u suprotnom smeru i zaustavljaj se na semaforima. Kada želiš da skreneš, pokaži rukom kuda ćeš se kretati.

Ne zaustavljaj se naglo i bez upozoravanja onih koji se nalaze iza tebe. I ne pritiskaj jako prednje kočnice da ne preletiš preko bicikla!

ZNACI NA PUTU

Da li ih poznaješ?
Evo nekoliko znakova
i njihovih značenja:

Na stop se
zaustavljamo!

Pešački prelaz

Biciklistička
staza

Zabranjeno
za bicikle

I na kraju, ako zastaneš
da napraviš pauzu, ili ako se
udaljiš od bicikla, koristi lanac.

TAJNI KOD

Tajni kod je neophodan da bi se razmenjivale poverljive poruke! Koji avanturista nema svoj sopstveni kod?

✦ IZABERI SVOJ KOD! ✦

POSTOJI NEVEROVATNO MNOGO TAJNIH KODOVA. EVO ZA TEBE NEKOLIKO RASTUMAČENIH...

ABECEDA NAOPAČKE
Najjednostavniji od svih kodovala
Abeceda po redu naspram
abecede naopačke.

Ž = A	Nj = G	F = O
Z = B	N = H	E = P
V = C	M = I	Đ = R
U = Č	Lj = J	Dž = S
T = Ć	L = K	D = Š
Š = D	K = L	Ć = T
S = Dž	J = Lj	Č = U
R = Đ	I = M	C = V
P = E	H = N	B = Z
O = F	G = Nj	A = Ž

TAJNA PORUKA:
Dž Ž Dž Ć Ž H Ž L MDž EF Š
N Đ Ž Dž Ć Ž

Rešenje: Sastanak ispod hrasta.

ADVOKATSKI KOD

U ovom kodu A je K, zatim se nastavlja po abecednom redu.

A = K	G = Š	O = Ć
B = L	H = T	P = D
C = Lj	I = U	R = Dž
Č = M	J = V	S = Đ
Ć = N	K = Z	Š = E
D = Nj	L = Ž	T = F
Dž = O	Lj = A	U = G
Đ = P	M = B	V = H
E = R	N = C	Z = I
F = S	Nj = Č	Ž = J

TAJNA PORUKA:
Nj Š ALj Č H Š Ć Lj
B Z J Lj P Z

Rešenje: Čekam te na livadi.

KOD POKVAREN OG JAJETA
 U ovom kodu E se koristi umesto I,
 a zatim nastavljamo po abecednom redu.

A = U	Ć = A	E = Ć	I = E	Lj = I	O = Lj	T = P
B = V	D = B	F = D	J = F	M = J	P = M	U = R
C = Z	Dž = C	G = Dž	K = G	N = K	R = N	V = S
Č = Ž	Đ = Č	H = Đ	L = H	Nj = L	S = Nj	Z = Š
					Š = O	Ž = T

TAJNA PORUKA: F Š H Lj F Š N Š Nj Lj DI
 Rešenje: Dođi do kolibe.

KOD JULIJA CEZARA

Kažu da je Julije Cezar koristio ovaj kod da bi komunicirao sa svojim vojnicima. A je V.

A = V	Dž = Č	I = F	N = L	Š = P
B = Z	Đ = Ć	J = G	Nj = Lj	T = R
C = Ž	E = D	K = H	O = M	U = S
Č = A	F = Dž	L = I	P = N	V = Š
Ć = B	G = Đ	Lj = J	R = Nj	Z = T
D = C	H = E	M = K	S = O	Ž = U

TAJNA PORUKA: PH B Č Č ST Č AL LB NH Z
 Rešenje: Ne zaboravi izlet.

BROJNA ABECEDA

Nešto komplikovaniji, ovaj kod koristi brojeve umesto slova.
 Ovo poruke čini još čudnijim i težim za tumačenje.

1 = A	5 = Ć	9 = E	13 = I	17 = Lj	22 = P	27 = U
2 = B	6 = D	10 = F	14 = J	18 = M	23 = R	28 = V
3 = C	7 = Dž	11 = G	15 = K	19 = N	24 = S	29 = Ž
4 = Č	8 = Đ	12 = H	16 = L	20 = Nj	25 = Š	30 = Ž
				21 = O	26 = T	

TAJNA PORUKA: 22 21 29 21 28 13 18 9

Rešenje: Pozovi me.

